

HO'OLU LĀHUI
Regenerating Oceania
13th Festival of Pacific Arts & Culture
Hawai'i 2024

MO'OLELO HĀLĀWAI O KE KOMIKINA NO KA HO'OLAULE'A NO'EAU A
MO'OMEHEU PĀKĪPIKA (FestPAC)

PŌ'AKAHI, 7 IUNE, 2021 HOLA 2:30'au

MA O KA ZOOM: 'AHA KŪKĀ MA KA WIKIŌ

Nā Lālā Komikina i kū mai:

Maenette Ah Nee-Benham	-	Koho 'Ia E Ka Kia 'āina
Snowbird Bento	-	Kaiāulu (hō'ea i ka hola 2:32'au)
Māpuana de Silva	-	Kaiāulu
Jarrett Keohokālolo	-	'Aha Kenekoa o Hawai'i (hō'ea i ka hola 2:32'au)
Jamie Lum	-	Ke'ena Ho'omohala Waiwai a me ka Ho'okipa (DBEDT)
Richard Onishi	-	'Aha Lunamaka'āinana o Hawai'i
Makanani Salā	-	Ke Kūlanakauhale a Kalana o Honolulu
Hinaleimoana Wong-Kalu	-	Ke'ena Kuleana Hawai'i (OHA) (hō'ea i ka hola 2:32'au)

Nā Hoa Kipa:

John Aeto	-	'Ahahui Ho'okipa 'Ōiwi Hawai'i
Kiele Amundson	-	Ke Kūlanakauhale a Kalana o Honolulu
Amber Bixel	-	Hale Hō'ike'ike Bīhopa
Manu Boyd	-	Nā Kula 'o Kamehameha
Maka Casson-Fisher	-	Ke'ena Kuleana Ho'okipa o Hawai'i
Ilihia Gionson	-	'Ahahui Ho'okipa 'Ōiwi Hawai'i
Lynn Martin Graton	-	Kaiāulu
Monte McComber	-	Royal Hawaiian Center
Aaron Salā	-	Kulanui o Hawai'i/Royal Hawaiian Center
Malia Sanders	-	'Ahahui Ho'okipa 'Ōiwi Hawai'i

Nā Limahana:

Margaret Ahn	-	Loio Kuhina
Marlene Hiraoka	-	DBEDT
Selma Malcolm	-	DBEDT
Timothy Tiu	-	DBEDT
Scott Tome	-	DBEDT

Nā Mihi:

Kalani Ka'anā'anā, Chair	-	Ke'ena Kuleana Ho'okipa o Hawai'i (HTA)
--------------------------	---	---

HO'OMAKA

Na Hope Luna Ho'omalua Salā i ho'omaka i ka hālawai ma ka hola 2:30'aiu, nāna i ho'okipa i nā mea a pau i kū mai ma ka Zoom a me ka Facebook Live. Noi ka Hope Luna Ho'omalua iā Ms. Lum e ho'olauna iā Mr. Manu Boyd, he hoa kipa, i ho'okuleana 'ia no ka mālama 'ana i ka wehena.

Mea mai 'o Mr. Manu Boyd, ma ka makahiki 1985, ua hula 'o ia ma FestPAC, a 'o ia ho'okahi ka 'ōlapa hula 'ōpio loa ma ia hanana, ma Aotearoa. Maopopo iā Mr. Boyd i ke kumu a me ka mana'o nui 'o FestPAC, a paipai 'o ia i ke Komikina e lawe aku i ka mō'aukala a 'ike Hawai'i a e ho'ohana i ia mau mea no ke alaka'i 'ana i ka hana.

Ka'ana aku 'o Mr. Manu Boyd no kekahi lā nui e hiki koke mai ana ma Hawai'i, 'o ia ho'i, ka Lā Kamehameha, ho'olaule'a 'ia ma Iune 11 i nā makahiki a pau. Ua a'oa'o 'o ia no ka mana'o 'ana o ka nui po'e 'o Iune 11 ko Kamehameha 'Ekahi (I) lā hānau, eia kā, 'a'ole pēlā. Ma ka makahiki 1871, ua makemake 'o Kamehameha 'Elima (V) e ho'olaule'a i ka hānau 'ia 'o Kamehameha, 'o ia kona kūpuna kāne. Ua mana'o paha 'o Kamehameha 'Elima (V) e ho'ohana i kona lā i hānau 'ia, 'o Kekemapa 11 ho'i. Eia na'e, he wā ua nui 'o Kekemapa, a no ia kumu i ho'oholomua 'ia ka hanana he 'eono mahina ma hope iho, i Iune 11, i hiki ke ho'olaule'a 'ia ke ali'i ma ka wā e maika'i ai ke anilā.

Ma hope mai, ua wala'au 'o Mr. Boyd no ke oli āna e oli ana, i mea e na'auao ai ka po'e lehulehu a me nā Lālā Komikina no ka mana'o a mo'olelo o ia oli.

Ua kākau 'ia 'o "*Kalani Nui Mehameha*" e ke ali'i wahine nui 'o 'Ululani no Hilo, mai nā makahiki 1789 – 1790. He oli kēia e ho'ohana 'ia no ka ho'okipa 'ana i nā malihini. Wahi a nā kūpuna, he mea nui ko kākou hō'ihi 'ana kekahi i kekahi. Mahalo 'o ia i ka hana a Ms. de Silva, ka State Foundation on Culture and the Arts, a me ke Kula 'o Kamehameha, 'oiai, 'a'ole paha no'ono'o 'ia ke komo pū 'ana 'o Hawai'i ma FestPAC, 'oiai kākou ma lalo o ka malu o 'Amelika. 'O ia mau kānaka a pā'oihana i ho'olauna mua 'ia, 'o lākou ke kumu o ko Hawai'i komo pū 'ana ma FestPAC no nā makahiki he nui. A eia hou aku, 'o ka makamua kēia o ko Hawai'i lilo 'ana i ka mea ho'okipa. Ma ka 'imo o ka maka, 'o Hawai'i ana nā mea ho'okipa no FestPAC, a he pono ko kākou no'ono'o 'ana pehea kākou e ho'okipa pono ai i nā malihini. Ho'omana'o ke oli iā kākou i kekahi mau mana'o nui. 'O kahi hi'ohi'ona o ka ho'okipa 'ana, 'o ia ka mea nui o ke komo 'ana ma ka hale – he kuleana ko kākou i ka lāhui e ho'okipa i ka po'e malihini me ka hanohano a me ka hō'ihi nui, ma ko lākou wā e kipa ana i ko mākou home. Ho'ohālikelike 'ia ke oli a Mr. Boyd i ka'ana aku ai no ko Kamehameha 'Ekahi (I) 'a'a 'ana i ka ho'ohui 'āina, me ko ke komikina 'a'a ana e alu like kākou a pau i holo pono 'o FestPAC.

Mahalo aku ka Hope Luna Ho'omalua iā Mr. Boyd, me ka mahalo pū 'ana i kāna mākau ha'i mo'olelo.

I kēia manawa, ho'olauna 'o Hope Luna Ho'omalua Salā iā Dr. Maenette Ah Nee-Benham, he Lālā Komikina hou. He po'o kulanui 'o ia ma ke Kulanui o Hawai'i ma O'ahu Komohana. Mahalo aku 'o Dr. Benham i nā Lālā Komikina, a mea mai 'o ia he hanohano nui ke komo 'ana i ke Komikina.

'ŌLELO HŌ'IKE A KA LEHULEHU

Kono 'o Hope Luna Ho'omalū Salā i ka lehulehu e hō'ike mai i ko lākou mau mana'o. 'A'ohe kanaka i ho'opuka mana'o, ho'omau akula 'o ia i kahi kumuhana papa kumumana'o a'e.

'ĀPONO I KA MO'O'ŌLELO HĀLĀWAI 17 MEI 2021

Ua nā'ana 'ia nā mo'o'ōlelo hālāwai e nā Lālā Komikina. Noi mai 'o Hope Luna Ho'omalū Salā no ke 'āpono 'ia o ka mo'o'ōlelo hālāwai, ua ho'opuka 'o Ms. Lum lāua 'o Mr. Onishi e waiho wale 'ia me kēlā. Noi 'ia ke koho pāloka ma ke kāhea inoa, a ho'oholo 'ia e nā Lālā Komikina penei: Hope Luna Ho'omalū Salā, Ms. de Silva, Ms. Lum, Ms. Wong-Kalu, Mr. Keohokālole, Mr. Onishi, Ms. Bento, Ms. Benham. Ua lōkahi ke 'āpono 'ia o ka mo'o'ōlelo hālāwai.

KŪKĀKŪKĀ NO KA LUNA HO'OLAULE'A

Kūka'i 'ōlelo 'o Hope Luna Ho'omalū Salā i nā mana'o i wala'au 'ē 'ia ma ka hālāwai hope. Ma kēia hālāwai, e kūkākūkā ana nā Lālā Komikina no ke kūlana Luna Ho'olaule'a me ka hāpai inoa no ia kūlana. Ua ho'omōakāka 'o ia 'a'ole ana koho pāloka i kēia lā no ka mea ke nele nei ka Luna Ho'omalū. Ua ho'omana'o pū 'o ia i nā Lālā Komikina 'a'ole ana ho'omaka kēlā kūlana a hiki i ka makahiki 2022, inā nō loa'a mai ke kālā.

Noi 'o Ms. Bento no ka ho'omōakāka 'ia o kekahi mau mana'o no kēia kūkākūkā Luna Ho'olaule'a. Na nā Lālā Komikina e ho'omāhele aku i nā kuleana Luna Ho'olaule'a (e like me ka 'ōlelo a ka puke alaka'i FestPAC), a i 'ole e 'auamo like 'ia nā kuleana a hāpai inoa pū kekahi? Hō'ike aku ka Hope Luna Ho'omalū 'a'ole ana nā inoa i hāpai 'ia he mau inoa pa'alula, e koho pāloka ana i kekahi hālāwai aku. Ha'i aku 'o ia no ka maika'i paha o ke kūkākūkā 'ana no ka ho'ohāiki 'ia o nā kuleana o ke kūlana ma kēia hālāwai.

Mea mai 'o Ms. Benham, 'oiai 'o kēia kāna hālāwai mua, hoihoi 'o ia i ka lohe 'ana i nā kuana'ike 'oko'a o nā Lālā Komikina 'ē a'e e pili ana i ke kūlana Luna Ho'olaule'a. Noi 'o Hope Luna Ho'omalū iā Ms. de Silva e ka'ana i kona mau mana'o.

Mea mai 'o Ms. de Silva 'o ka Luna Ho'olaule'a, he kanaka e ho'okele ana i nā Luna Ho'omalū Lalo Kōmike a me kā lākou mau kime, hō'oia pū 'o ia i ka 'auamo 'ia o ia mau kuleana. 'o ka Luna Ho'olaule'a a me ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano nā 'elele no FestPAC i mua o ka po'e lehulehu; na lāua e noi no ke kālā; na lāua e kū mai a hō'ike'ike; na lāua e hālāwai me nā kānaka hā'awi kālā a me nā kānaka kāko'o; a pēlā wale aku (apwa). Na ka Luna Ho'olaule'a a me Ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano e ho'olauka'i i ka ho'okipa 'ana i nā mea kipa a puni o ka Pākīpika. Hō'oia ka Luna Ho'olaule'a i ka hahai 'ia o nā papa kuhikuhi manawa i ho'olālā pono 'ia, i mea e hō'oia i ka ho'okō 'ia o nā hana a nā Lalo Kōmike i ka wā kūpono.

'Aelike ka Hope Luna Ho'omalū i ka lilo 'ana 'o ka Luna Ho'olaule'a 'o ia ka Luna Kuhikuhina e loa'a mai ana i ke alaka'ina a me ke kōkua mai ke Komikina mai. Hō'ike mai 'o Ms. de Silva no ka makamua o ko Hawai'i ho'ohana 'ana i ka Puke Alaka'i Ho'olaule'a, he puke i kākau 'ia me ka mana'o e ho'ohana laulā 'ia, a na ka po'e heluhelu e ho'okino mai i nā lāli'i 'ē a'e. Makemake ka hui ho'omalū 'o FestPAC e 'ike i nā mana'o i holo pono mai ia palapala.

Ha'i mai 'o Ms. Bento, e pono ana kēia Luna Ho'olaule'a e na'auao a mākaukau ma ka 'auamo kuleana i hiki ke 'auamo pono 'ia ke kūlana.

Mahalo aku 'o Ms. Wong-Kalu iā Ms. Bento no kona mau mana'o. Hō'ike mai 'o Ms. Wong-Kalu no ke ko'iko'i o nā kūlana Luna Ho'olaule'a a me ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano, 'oiai, he 'elele lāua no ka po'e a me ka pae'āina o Hawai'i. He pono ko lāua kū 'elele 'ana me nā mana'o pono, a pēlā nō ka 'auamo 'ia o nā kuleana pū kekahi. Mea mai 'o ia, he mea nui ko ke kanaka me kēia kūlana ho'olauka'i 'ana i nā hanana nui 'ē a'e, i 'ole pono e maka'ala pono 'ia kāna mau hana a pau. Pono e ikaika ka hi'ohi'ona alaka'i o kēia kanaka. He 'elele kēia me ka 'ike kūhohonu o ka mo'omeheu Hawai'i. Ke kupu mai nā ālaina, e pono ana ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano e kahapale ma ke 'ano he 'elele no ka Luna Ho'olaule'a a me ke Komikina. 'O ka po'e hana nui, 'a'ole 'ike 'ia kāna mau hana i nā manawa a pau. Na kēia mau 'elele 'elua e alaka'i pono me ke aloha. E like me ka mana'o i hāpai 'ia e Mr. Boyd, no lāua a no kākou ia kuleana. Ua like kona mana'o me Mr. Boyd, ma ka hopena o ka Hanana Ho'olaule'a, i loko nō o ke ko'iko'i o nā lāli'i o ka hanana, 'o ka ho'okipa pono 'ana i nā mea kipa hiehie ka hana ko'iko'i loa. I loko nō o ka mālama 'ana o nā Mokupuni o ka Pākīpika i ko lākou mau mo'omeheu, me ka paio mau 'ana o Hawai'i no ka laulaha o ko kākou mo'omeheu, he pono ko kākou ho'oikaika 'ana.

Mahalo aku 'o Ms. Benham i nā kānaka a pau no ke ka'ana 'ana i ko lākou mau mana'o. I kēia manawa, mōakāka iā ia ke 'ano o ke kanaka i makemake 'ia no ke kūlana Luna Ho'olaule'a. He kanaka e kū 'elele ana no kākou a pau. He kūlana ko'iko'i nō ia. Pono kēia kanaka e mākaukau ma ka ho'oka'a'ike 'ana, he kanaka 'oia'i'o, he mau mākau ho'olauka'i a ho'okele waihona kālā ikaika kona, he kanaka i hiki ke 'imi i nā ala e ho'oponopono ai i nā pilikia, he kanaka e ho'oka'a'ike ana me ke Komikina no kāna mau papa hana.

KŪKĀKŪKĀ NO KE PO'O HO'OLAULE'A HO'OHANO

Kūka'i 'ōlelo 'o Hope Luna Ho'omalua Salā i nā mana'o i wala'au 'ē 'ia ma ka hālāwai hope, nā mana'o ho'i i pili i ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano a me ka Luna Ho'olaule'a. He kūlana luna ho'okele ka Luna Ho'olaule'a, a he kūlana kuhina ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano.

'Ōlelo mai 'o Ms. de Silva e aho paha ke koho mua 'ana i ka Luna Ho'olaule'a ma mua o ke koho 'ana i ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano. 'Aelike 'o Ms. Wong-Kalu. Pono e loa'a he kanaka hana; i ka wā e hua mai ana he hui 'elele no Hawai'i, he pono ke kū 'elele 'ana o ke Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano no nā 'ano hana pāpaho a me nā hanana 'ē a'e e ho'ona'auao ana i ka po'e lehulehu, e like nō me ka pā 'ana o ka makani ma nā pe'a o ka wa'a.

Nīnau mai 'o Ms. Bento inā ua ho'okapu 'ia he wā e hāpai inoa ai. Ha'i maila ka Hope Luna Ho'omalua, aia nō a mākaukau he mo'ohelu kālā no ia mau kūlana, hiki ke ho'oholomua 'ia nā mana'o ho'oholo.

Ho'opuka mana'o 'o Ms. Wong-Kalu no kekahi koho 'ē a'e, 'o ia ho'i, ka hai 'ana i kekahi kanaka ma ia 'ano 'oihana. Ua 'āpono ka Hope Luna Ho'omalua i ka hiki ke ho'okō 'ia o kēlā mana'o.

Ho'omau 'o Ms. Bento me ka wehewehe 'ana, he koho maika'i kēlā no nā 'oihana e makemake ana e komo pū ma ka hana, ma waho aku o ka hā'awi kālā wale ana nō, ua hiki i nā limahana ke kōkua ma o ka hana 'ana.

KŪKĀKŪKĀ NO NĀ LOLI I KA MO'OHĒLU HO'OLAULE'A

Noi mai 'o Hope Luna Ho'omalua Salā iā Ms. Lum e ho'olako i ka hō'ike waiwai i ho'āno hou 'ia no ka pū'ulu kālā no FestPAC.

Hō'ike aku 'o Ms. Lum no kona nā'ana 'ana i ka mo'ohelu ho'olaule'a, a 'o ka 'imi 'ana i kekahi kanaka no ke kūlana Luna Ho'olaule'a ka hana nui e ho'okō ai. Na ka Luna Ho'olaule'a e ho'okino mai i ka pā'oihana, nāna nō e koho i nā kānaka ho'olauka'i kekahi. E ho'ohana 'ia ana kekahi hapa o ka mo'ohelu kālā no ka makahiki (MH) 2022 (he \$3,000,000 ka huinanui), ma nā limahana. Ma ka li'ili'i loa, pono he Luna Ho'olaule'a, he kanaka lawelawe, a me kekahi kanaka ho'oulu kālā. No ka MH 2021, 'a'ohē kumuwaiwai i hiki ke ho'olako 'ia. Inā 'a'ole ho'okohu manawale'a 'ia he limahana mai kekahi 'oihana, e pono ana e kali a hiki i ka MH 2022. Ke mana'o nei he \$200,000 ka mo'ohelu no 'ekolu mau limahana; 'a'ole na'e i no'ono'o 'ia he uku kaulike kēia. Ha'i mai 'o Ms. Lum no kona wala'au 'ana me Luna Ho'omalua Ka'anā'anā e pili ana i ka ho'opuka 'ana i noi no ka 'ike e pili ana i ka ho'oulu kālā 'ana (RFI).

'Ōlelo mai ka Hope Luna Ho'omalua inā nō loa'a nā mana'o nui 'ē a'e e pono ai ka wala'au 'ana, e kama'ilio nā Lālā Komikina me Ms. Lum.

Hāpai 'o Ms. Wong-Kalu a me Ms. Bento i ka mana'o o ke kūkākūkā 'ana no ke kanaka kūpono e lilo ai i ka Luna Ho'olaule'a. 'O ke kanaka kūpono no kēia kūlana, he kanaka māhie, he kanaka na'auao ma nā mana'o/hana aupuni a mo'omeheu Hawai'i kekahi. Makemake nui 'ia he kanaka me nā kumuwaiwai a me ka mana e hō'eu'eu ai i ka po'e a puni ona.

Wahi a Kenekoa Keohokālōle, ma ka nānā 'ana i nā mana'o i kālailai 'ia ma kēia hālāwai a me ka hālāwai ma mua o kēia, he kūpono ka hai 'ia o kekahi kanaka i hiki ke ho'oholo i kekahi hanana he \$25 miliona kālā ka waiwai. He hana kime kēia, na kēlā me kēia e hā'awi i kekahi 'ano kumuwaiwai, a e 'auamo i kekahi 'ano kuleana. Kāko'o 'o ia i ka mana'o o ke koho mua 'ia o ka Luna Ho'olaule'a. Pono e nānā 'ia ko ke kanaka mākaukau, a kōkua iā ia ma nā hana e nāwaliwali ai kona mākau. Piliwi ke Kenekoa he kanaka kēia no Hawai'i i hiki ke ho'olauka'i pono i kekahi hanana. 'A'ole hiki i nā Lālā Komikina ke kākau pilakiko'o, ho'okō i nā hana ma nā 'aelike, apwa, na ka Luna Ho'olaule'a nō e ho'oholomua i ia mau hana ho'okele, a no mākou ke kuleana o ke kāko'o 'ana iā ia.

Noi akula 'o Hope Luna Ho'omalua Salā no ka helu papa 'ia o nā mākau e pono ai no kēia kūlana, i hiki ke palapala 'ia he wehewehena o ke kūlana hana.

Noi mai 'o Kenekoa Keohokālōle no ko Lunamaka'ainana Onishi mau mana'o. Hāpai 'o Lunamaka'ainana Onishi no kona hoihoi i kēia kumuhana e kama'ilio 'ia nei, me ka 'ōlelo pū no kona komo 'ole 'ana ma FestPAC ma mua. Ua komo 'o ia i ke Komikina ma ka minuke hope i mea e kū 'elele ai no ka 'Aha Lunamaka'ainana. Mea mai 'o ia no kona komo 'ole 'ana i ke kūkākūkā 'ana no kēia hanana mai ka ho'omaka 'ana, he 'ekolu makahiki aku nei. Kāko'o 'o ia i nā mana'o a ke Komikina, 'o ia ho'i, ka 'imi 'ana i kanaka i komo mua ma FestPAC, i maopopo iā ia ka mana'o nui 'o FestPAC, i mōakāka iā ia nā hana a nā Lāhui o ka Pākīpika, i mōakāka iā ia ka 'oko'a ma waena o nā mo'omeheu a me nā mana'o kālāi'āina o kēlā me kēia lāhui. I kona mana'o, e pa'akikī ana ka 'imi 'ana i kekahi kanaka me ia mau mākau a kumuwaiwai. Pono nā

nā kūlana 'elua e ho'opiha pono kekahi me kekahi. Kāko'o 'o ia i ka mana'o a Ms. de Silva no ke komo pū 'ana o ka Luna Ho'olaule'a ma ke koho 'ana i Po'o Ho'olaule'a Ho'ohanohano, me ke kāko'o pū i ka mana'o o ka ho'opiha pono 'ia o nā kūlana 'elua. Paipai 'o ia i ka ho'ololi 'ana o ke Komikina i ko lākou kuana'ike mai ka MH 2020, pono pū ke Komikina i ka manawa e ho'oulu kālā ai. Ua kāko'o 'o ia i ko Ms. Lum mana'o e aho paha ka hai 'ana i Luna Ho'okele Ho'omohala Kālā. Mana'o pū 'o ia he pono ka 'imi 'ana i ke kōkua mai nā kaiāulu.

I ko Ms. de Silva mana'o, 'a'ole pono e mākaukau piha ka Luna Ho'olaule'a me ia mau mākau a 'a'ano i helu papa 'ia, 'o ka mea nui, maopopo iā ia nā mea a pau e pili ana iā FestPAC. Na nā Komikina e ho'okele, 'a'ole no lākou ke kuleana o ka ho'okō 'ana i kāna hana. Maika'i inā he 'ike Hawai'i ko ka Luna Ho'olaule'a, akā, he pono kona hana pū 'ana me nā kānaka lawelawe i mākaukau ma kā lākou hana. He mau kuleana ko kēlā me kēia Lālā Komikina, a no laila, pono ka Luna Ho'olaule'a e mākaukau ma ka ho'olālā pono 'ana me ka hiki ke kōkua i nā Lālā Komikina ma ka ho'olauka'i 'ana i nā Lalo Kōmike.

Mahalo 'o Ms. Benham i ko Lunamaka'ainana Onishi a me Ms. de Silva mau mana'o i hāpai 'ia. Ua noi 'o ia inā ua hiki paha i kekahi mau Lālā Komikina ke hui no ka ho'omōhala i palapala e wehewehe ana i ke kūlana Luna Ho'olaule'a. Kāhea maila ka Hope Luna Ho'omalū iā Ms. Ahn no ka hāpai mana'o no ia pō'aiapili a Ms. Benham i hāpai ai. Wahi a Ms. Ahn, 'ae 'ia he 'elua mau lālā Komikina e hui ma waho aku o kēia mau hālāwai. Paipai a'ela ka Hope Luna Ho'omalū iā Ms. Benham e hui me ka Luna Ho'omalū no ia hana.

KA NŪHOU NO NĀ PALAPALA KAHUA HO'OLAULE'A

Kūkala ka Hope Luna Ho'omalū no ka hiki ke 'imi 'ia o nā māhelehele o ke Convention Center ma ke kahuapa'a. Ho'olaha pū 'o ia no ko ke kaona a me ke kalana 'o Honolulu hā'awi 'ana mai i nā palapala kahua ho'olaule'a, ua 'ae 'ia ke Komikina e nā'ana i ia mau palapala. 'A'ohe nūhou mai ka Hale Hō'ike'ike 'o Pihopa mai.

KE KŪKĀKŪKĀ 'ANA NO NĀ WAHI HO'OLAULE'A NO NĀ HANANA MA LALO IHO:

A. 'Aha Wa'a

Wahi a Ms. Bento, ma ka ho'omana'o 'ana iā FestPAC 2020, ua nui ka ho'olauka'i 'ana a me nā palapala e 'āpono ai (e la'a me nā Papa Mokulele Moku'āina, nā Kia'i Kai 'Amelika, apwa) no ka ho'ohana 'ana i kekahi wahi e la'a ho'i me Ke'ehi Lagoon.

Ho'omana'o ihola 'o ia i ke Komikina no ko Hianalia a me Hōkūle'a holo moana 'ana i kahi 'ē ma ka makahiki 2024. Ua hāpai 'o ia i ka mana'o o ka ho'ohana 'ana paha i nā wa'a holo moana i 'oi a'e ka 'u'uku, a me nā wa'a mai nā hui hoe wa'a.

Wahi a Ms. de Silva, ua ho'ohana 'ia nā wa'a me 'eono a i 'ole me 'ewalu noho ma nā 'aha FestPAC i hala, 'a'ole i ho'ohana mua 'ia nā wa'a holo moana. He pono ka ho'oholo 'ana i nā hana ma ka 'aha a me nā kumu o ka hana 'ana i ka 'aha. 'O ka ma'amau, hui ke po'o o ka moku'āina o Hawai'i me nā 'elele 'oko'a ma ka wahi i koho 'ia, kau lākou ma ka wa'a, a hoe aku nā 'elele ho'okipa. 'O ka ma'amau, kūkulu 'ia he kahua, kūka'i 'ia nā makana, mālama 'ia he polokalamu ma ka 'āina ma ke 'ano he māhele o ka 'Aha Wa'a.

Aia nō a ho'oholo ke Komikina i nā lāli'i no ka 'Aha Wa'a, hiki ke koho 'ia he wahi kūpono no ua 'aha.

Wahi a Lunamaka'ainana Onishi, ma ka ho'omākaukau 'ana no FesPAC 2020, 'a'ole i komo pū nā kaumoku'āina 'ē a'e ma ka ho'olālā 'ana i ka 'Aha Wa'a. Ma ia wā, ua holo ka wa'a ma ke Ala Wai, a ua mālama 'ia ka 'aha ma Hawai'i Convention Center (HCC). Pono ke Komikina e ho'oholo i ka 'ao'ao hō'ike'ike o ka 'aha, a inā paha e noi ana i ke komo like o nā 'elele 'ē a'e. Inā nō pēlā, e pono ana lākou e ho'omākaukau no ke komo pū 'ana ma ka hana.

Ha'i mai 'o Ms. de Silva no ka mālama 'ia o nā 'aha a pau i hala ma ka wana'ao, ua ki'i 'ia nā 'elele i komo pū ma ka hola 3 o ke kakahiaka. Pēlā i hana 'ia ma mua, eia na'e, hiki ke ho'ololi 'ia kēia inā nō pono.

Ho'omana'o 'o Ms. Bento i ke Komikina, ma ka MH 2020, ua mana'o 'ia e hana mua i ka 'Aha Wa'a ma ke Ala Wai, a laila e mālama 'ia he 'aha ma HCC. Ua maopopo iā lākou 'a'ole o kēlā kahi maika'i loa no ka 'aha, eia na'e, ma ia wā, ua pono e ho'oponopono 'ia kekahi mau mea ma Ala Moana/Magic Island. Ua mana'o 'ia e ho'ohana iā Kualoa a i 'ole iā Ke'ehi Lagoon. Inā makemake 'ia nā hui wa'a e komo pū, pono e ho'oka'a'ike me lākou 'oiāi, pono lākou e ho'omākaukau a hō'oiā inā kūpono ke kahakai e koho 'ia. Pono pū e kau ka no'ono'o ma ka lawa/lawa 'ole o ka lumi ma ke ala ho'okū ka'a, ka holo pono o nā pono lako, ka hā'awi 'ana aku i ka mea'ai a me ka mainu, apwa.

Nīnau aku 'o Ms. de Silva inā ho'oholo 'ia e kono i nā hui wa'a heihei a ho'oma'ama'a kekahi, hiki paha ke ho'ohana 'ia 'o Ala Moana? Inā paha 'o Mākaha a i 'ole 'o Kailua? Nani ka no'ono'o paha 'ana i nā kaiāulu ma waho aku 'o Honolulu, e la'a ho'i me Waimānalo, Mā'ili, a me Mākaha kekahi. 'A'ole pono e hānai piha 'ia ka 'aina kakahiaka, e ho'i ana nā 'elele i ko lākou mau wahi noho a ma laila ana ko lākou 'aina kakahiaka. 'O ka 'Aha Wa'a, he ho'okahi i ka 'elua paha hola ka lō'ihī.

Kakaha akula 'o Ms. Bento no nā wahi i hāpai 'ia penei: Magic Island; Ke'ehi (wahi a Ms. Salā, ke ho'ohana nei ke kūlanakauhale i ke ala ho'okū ka'a no ka po'e home 'ole); Kailua; Kālia. Puni 'o Kenekoa Keohokālōle i ka mana'o o ka mālama 'ana i ka 'aha ma nā kaiāulu 'ē a'e, eia na'e, e loa'a ana nō nā ālaina me ka ho'okū ka'a 'ana, e la'a ho'i ma Kailua. Hō'ike aku 'o Ms. de Silva no ka ho'okapu 'ana i nā wahi ho'okū ka'a no nā kānaka ko'iko'i, a laila hiki ke noi i ka ho'ohana 'ia o nā wahi ho'okū ka'a ma nā kula. E pono ana ia mau kānaka e kau ma ke ka'a 'ōhua mai ia mau wahi. No Kālia, hiki ke wala'au me nā kula ma Waikīkī. Noi mai 'o Hope Luna Ho'omalua Salā iā Ms. Bento e ho'omākaukau i papahelu no kēia hālāwai a'e, me ka noi'i pū no nā wahi ho'okū ka'a a me nā 'ikepili ko'iko'i 'ē a'e no kēlā me kēia wahi.

B. 'Aha 'Awa

Hō'ike mai 'o Ms. Bento, ma ka wā i hala, ua mālama 'ia ke kūkākūkā 'ana no ka 'Aha 'Awa ma ke Kulanui o Hawai'i ma O'ahu Komohana, me Mr. Kamana'opono Crabbe, Mr. Aaron Salā, a me kekahi mau kānaka 'ē a'e. I kēlā manawa, ua makemake e mālama 'ia ka 'aha ma Kūkaniloko no nā kānaka ko'iko'i a me nā 'ohana ali'i. Ua 'ae ke Kulanui o Hawai'i ma O'ahu Komohana i ka ho'okipa 'ana i nā 'elele a me nā 'ohana ali'i.

C. 'Aha Wehena

Hō'ike mai 'o Ms. Bento, 'o ka ma'amau, 'a'ole mālama 'ia ka 'āha Wehena a me ka 'Aha Wa'a ma ka lā like. 'O ka ma'amau, mālama 'ia ka 'Aha 'Awa ma ka hopenapule ma mua o ka 'Aha Wehena no FestPAC. 'Oiai ua ho'opōkole 'ia kēia FestPAC, ua mana'o 'ia e mālama 'ia ka 'aha ma ka Hale Ali'i 'o 'Iolani, ua ho'ouna 'ē 'ia he palapala wahi iā lākou. Mau ko mākou mana'o e ho'ohana 'ia ka Hale Ali'i 'o 'Iolani no ka 'Aha Wehena.

D. Ka Ho'olaule'a Kaiāulu Nui

Ma ka MH 2020, ua mana'o 'ia e hele i Kaka'ako Waterfront Park at Coral Street (ka 'ao'ao uka), HCC, a i 'ole i Magic Island.

Wahi a Ms. Bento, i loko nō o ka lako 'ia o ke kālā no ka mālama 'ana i ka hanana ma HCC, mau nō ka hiki ke noi i ke kaiāulu no ke kākō'o 'ana mai. Kākō'o ka nui po'e i ka mālama 'ia ho'olaule'a kaiāulu i waho, eia na'e, pono e kau pū ka no'ono'o ma nā lāli'i 'ē a'e e pono ai (nā palapala 'ae, nā kukui, nā kani, apwa). Makemake e 'ike 'ia pehea ka nui o ke kākō'o e loa'a mai ai mai nā kaiāulu. Inā 'o ka nui hakahaka kekahi mea nui, 'o Ala Moana paha kahi kūpono no kēia Kahua Ho'olaule'a.

'O Ala Moana/Magic Island kā Ms. de Silva koho mua. I loko nō o ka lako 'ia o ke kālā no HCC, ua hiki ke ho'okapu i nā hanana 'ē a'e ma ia wahi. Hiki ke hele wāwae iā HCC maiā Magic Island mai. Ua loa'a mai ia 'ikepili maiā Ms. Lynn Martin Graton mai, nāna i ho'olālā i 'aha ho'olaule'a no ka Smithsonian no 'elua pule ma Magic Island. A no laila, he mea nui ka ho'oholo koke i hiki iā kākou ke noi no Magic Island.

Ua hāpai 'ia ka mana'o e ho'omakakoho iā Magic Island a me Kapi'olani Park.

E. 'Aha Panina

Ua hāpai 'ia ka mana'o e ho'ohana iā Kapi'olani Park. Ua hāpai 'o Ms. Bento i kahi mana'o, 'o ia ho'i ka mālama 'ia o ka 'Aha Wehena ma hope pono o ka 'Aha Wa'a ma Kālia. Inā nō hana 'ia pēlā, 'oi aku ka nui o ka papaha o ka ho'ohana 'ana iā Kapi'olani Park. Inā e mālama 'ia ma HCC, e 'oi aku ana ka palekana. Eia na'e, 'o ka hula 'ana ma ka honua kahi hana i make'e nui 'ia e ka nui po'e.

Wahi a Kenekoa Keohokālōle, loa'a ka manawa e kūkākūkā ai me ke kaiāulu a lohe i ko lākou mau mana'o. Mālama 'ia ka 'aha ho'olaule'a Okinawa a me nā pā'ani Makahiki ma Kapi'olani Park, a me kēlā mau mana'o, kai nō paha ka mālama 'ana i ka 'Aha Wehena ma laila kekahi. Ua hō'ike mai 'o ia no kona 'olu'olu i ka wala'au 'ana i nā luna kaiāulu a me nā hui a limahana aupuni 'ē a'e.

Ua mana'o nā Lālā Komikina he kūpono ka mālama 'ia o ka 'Aha Panina ma Kapi'olani Park.

The Chair and Sen. Keohokālōle could team-up to conduct presentations to the Department of Parks and Recreation, the neighborhood boards and to other officials/groups. Discussion of financing can be considered after that.

E hana pū ana ka Luna Ho'omalua a me Kenekoa Keohokālōle ma ka ha'i'ōlelo 'ana i ka Department of Parks and Recreation, nā luna kaiāulu, a me nā kānaka 'ē a'e. E kūkākūkā 'ia nā lāli'i o ka waihona kālā i kekahi wā.

KŪKĀKŪKĀ NO NĀ LALO KŌMIKE HO'OLAULE'A

- A. Ka Ho'okumu 'Ana I Nā Lalo Kōmike
- B. Pakuhi ho'onohono
- C. Papa Kuhikuhi Manawa 2021
- D. Nā Pahuhopu, Ka Wā Ho'okō, & Nā Hanana Nui e Hō'ōia
- E. Ka Ho'omōhala 'Ana I Nā Anakuhi Papa Kuhikuhi Manawa No Nā Lalo Kōmike
- F. Ka Ho'omōhala 'Ana I Nā Anakuhi Hō'ōia Holomua No Nā Lalo Kōmike

Ho'opane'e 'o Hope Luna Ho'omalua Salā i kēia papa kumumana'o no kahi hālāwai a'e.

'ŌLELO HŌ'IKE A KA LEHULEHU

Kono 'o Hope Luna Ho'omalua Salā i ka lehulehu e hō'ike mai i ko lākou mau mana'o. 'A'ohe kanaka i ho'opuka mana'o, ho'omau akula 'o ia i kahi kumuhana papa kumumana'o a'e.

NĀ HO'OLAHA

Kono 'O Hope Luna Ho'omalua Salā i nā Lālā Komikina e ho'olaha mana'o. Ha'i maila 'o Ms. Sanders no ko Ms. Lum ho'oka'a'ike hou 'ana ma nā leka hou ma 'Aukake, e ho'opuka 'ia ana nā leka i 'ekolu mau Lālā Komikina no ka ho'olō'ihī 'ana i ko lākou manawa ma ke ke'ena (a hiki i 'Aukake 31, 2025). Ua hō'ike 'o ia na Ms. Bento, Ms. de Silva, a me Ms. Benham ia mau leka. Ms. Lum indicated that Governor Ige has until June 30, 2021 to sign the legislation that extends the Commission's end date.

Mea mai 'o Ms. Lum ke kali 'ia nei ko Kia'āina Ige pūlima 'ana i ke kānāwai e ho'olō'ihī ana i ko ke Komikina lā palena pau. 'O Iune 30, 2021 kona lā palena pau no ka pūlima 'ana i ia kānāwai.

KA HO'OPA'A HĀLĀWAI – PŌ'AKAHI, 21 JUNE 2021

E mālama 'ia ana kekahi hālāwai ma ka lā 21 o Iune 2021 ma ka hola 2:30'aiu.

HO'OKU'U

Ho'oku'u 'o Hope Luna Ho'omalua Salā i ka hālāwai ma ka hola 4:21'aiu.

Me ke aloha e waiho 'ia nei,

Makanani Salā
Hope Luna Ho'omalua

07/08/2021

Lā